

R. 19/30.01.18
CSN

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-2163

Chișinău

„19” 03 2018

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (inițiativa legislativă nr.19 din 30 ianuarie 2018), aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.228 din 12 martie 2018.

Anexe:

1. Hotărîrea Guvernului cu privire la aprobarea Avizului (în limba română – 1 filă și în limba rusă - 1 filă);
2. Avizul la proiectul de lege (în limba română – 6 file).

Secretar general al Guvernului

Lilia PALII

Ex. T. Știrbu
Tel 250-135

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	583	
„19”	03	2018
Ora		

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.228

din 12 martie 2018

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea Legii nr.273-XIII
din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate
din sistemul național de pașapoarte**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

Prim-ministru

Contrasemnează

Ministrul afacerilor interne

Ministrul justiției

PAVEL FILIP

Alexandru Jizdan

Alexandru Tănase

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr.228
din 12 martie 2018

AVIZ
la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate
din sistemul național de pașapoarte

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 19 din 30 ianuarie 2018) de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Examinînd inițiativa legislativă, atestăm că aceasta prevede completarea listei datelor personale care urmează a fi incluse în mod obligatoriu în pașaportul cetățeanului Republicii Moldova, documentul de călătorie, precum și în toate categoriile de buletine de identitate și permise de ședere cu o rubrică nouă – patronimicul.

În acest sens, se propune modificarea și completarea art. 2 și 3 din Legea nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

Proiectul de lege nu se susține din următoarele considerente.

În vederea adaptării formei și conținutului actelor de identitate la cerințele internaționale stabilite față de actele de identitate mecanolizibile, și anume la punerea în circulație a actelor de identitate de tip card de formatul ID-I, prin Legea nr.187 din 11 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, au fost operate modificări în art. 3 din Legea nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. În acest sens, alin. (6) și (7) ale art. 3 au fost expuse într-o redacție nouă.

Astfel, potrivit art. 3 alin. (6): „Buletinele de identitate și permisele de ședere se completează în limba de stat”, iar potrivit alin. (7): „Denumirea cîmpurilor informaționale din buletinul de identitate al cetățeanului Republicii Moldova se indică în limba de stat și în limba rusă.”

În redacția precedentă, art. 3 alin. (6) din Legea nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte prevedea că „Buletinele de identitate se completează în limba de stat, în limbile rusă și engleză, cu excepția buletinului de identitate pentru refugiați și buletinului de identitate pentru beneficiarii de protecție umanitară, care se completează numai în limba de stat”, iar alin. (7) stipula că: „La întocmirea buletinelor de identitate în limba rusă, la cerința persoanei care aparține unei minorități naționale se indică patronimicul în conformitate cu normele limbii sale materne”.

Totodată, ca urmare a modificărilor și completărilor operate, prin Legea nr.187 din 11 iulie 2012, în art. 3 din Legea nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, cu începere de la 7 martie 2013 au fost puse în aplicare buletinele de identitate și permisele de ședere de generația II (formatul ID-I), ale căror modele au fost aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.53 din 17 ianuarie 2013 „Cu privire la aprobarea modelelor și punerea în aplicare a actelor de identitate de tip nou”.

La elaborarea modelelor buletinelor de identitate și permiselor de ședere a fost oportună aplicarea practicii statelor Uniunii Europene din domeniu, unde s-a afirmat raționalitatea utilizării documentelor mecanolizibile de formatul ID-I, care au dimensiunile identice cu ale cardului bancar și sînt foarte practice.

Modelele noi ale buletinelor de identitate și permiselor de ședere au fost elaborate în conformitate cu prevederile prestandardului moldovean SMV ISO/CEI 7501-3:2012 „Cartele de identitate. Documente de călătorie lizibile cu aparate. Partea 3: Documente oficiale de călătorie lizibile cu aparate”, întocmit în strictă conformitate cu recomandările Instrucțiunilor tehnice ale Organizației Internaționale a Aviației Civile (Doc 9303 ICAO) și aprobat prin hotărîrea Institutului Național de Standardizare și Metrologie nr.873-ST din 24 aprilie 2012.

Potrivit Instrucțiunilor ICAO, zona de control vizual din actele de identitate mecanolizibile de tip card (formatul ID-I) include atît cîmpuri informaționale obligatorii, cît și facultative, în funcție de cerințele statelor și autorităților emitente.

Regulile de scriere a datelor personale ale titularului documentului stipulate în Instrucțiunile ICAO prevăd că statul sau autoritatea emitentă stabilește care element din aceste date poate constitui identificatorul de bază. Acesta poate fi numele (de familie), unul dintre prenume, iar în unele cazuri – numele și prenumele complet.

Astfel, potrivit consecutivității elementelor constitutive ale datelor identificatoare ale titularului plasate pe partea recto a ID-I, numele de familie constituie identificatorul de bază, iar prenumele – identificatorul secundar, după care urmează sexul, cetățenia, data nașterii și alte elemente facultative ale datelor personale.

În vederea diminuării rolului și a excluderii treptate a fișei de însoțire la actele de identitate de tip card, utilizarea căreia s-a dovedit a fi neeficientă, unul dintre elementele facultative constituie domiciliul titularului, introdus pe partea verso a buletinului de identitate de formatul ID-I, acolo unde în buletinele de identitate anterioare (formatul ID-II), erau înscrise numele, prenumele și prenumele tatălui titularului în limba engleză și numele, prenumele și patronimicul titularului în limba rusă.

Este important să menționăm că în buletinele de identitate de generația I (formatul ID-II), puse în aplicare cu începere de la 1 iunie 1996, în limba engleză, cu caractere latine, se indica „prenumele tatălui (Father's name)”, iar în limba rusă, cu caractere chirilice – „patronimicul (Отчество)”. Deseori aceste două noțiuni erau confundate.

Potrivit opiniei Comisiei Republicane pentru Reglementarea și Ocrotirea Onomasticii Naționale, precum și a Institutului de Filologie al Academiei de Științe al Republicii Moldova, formula onomastică națională a poporului moldovenesc urmează modelul romanic: prenume plus nume de familie (de exemplu: Dorin Marcu). Patronimul sau patronimicul (numele patronimic) în spațiul romanic înseamnă nume pe care îl poartă (după tată) toți membrii unei familii, adică „nume de familie” (de exemplu: Niculescu, Țurcanu, Vișan, Stere etc.). Din punct de vedere etimologic, patronim semnifică exact „numele (de familie) al tatălui”.

La unele popoare însă patronimicul înseamnă „nume dat membrilor unei familii și format de la numele tatălui cu ajutorul unui sufix special (sufix patronimic – Петрович, Иванович etc.)”.

Din punct de vedere științific:

- în sistemul național al poporului moldovenesc, formula onomastică este prenume plus nume de familie, iar patronim (patronimic) este sinonim cu „nume de familie”;

- în sistemul limbilor slave (rusă, ucraineană, bulgară, poloneză, belorusă etc.) formula onomastică este prenume plus „patronimic” (format cu ajutorul unui sufix specific) plus nume de familie.

Astfel, în cazul introducerii în actele de identitate ale cetățeanului Republicii Moldova a cîmpului suplimentar (element facultativ) „Patronimicul/Отчество”, patronimicul persoanei de origine rusă va fi scris diferit de cel al persoanei de origine moldovenească, ceea ce va genera interpretări confuze și nemulțumiri din partea titularilor.

Suplimentar menționăm că, potrivit prevederilor punctului 12 din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.125 din 18 februarie 2013, datele cu caracter personal ale cetățenilor Republicii Moldova în actele de identitate se înscriu din certificatele de stare civilă.

Prin Hotărîrea Curții Constituționale nr.28 din 30 mai 2002 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă și din Legea nr.382 din 19 iulie 2001 cu privire la persoanele aparținînd minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională sintagma „...și limba rusă” din art.5 alin. (4) din Legea nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă. Ca urmare a modificărilor operate în acest sens în actul legislativ enunțat, întocmirea actelor de stare civilă, precum și înscrierea mențiunilor se efectuează numai în limba de stat.

Respectiv, în certificatele de stare civilă eliberate în prezent nu se înscrie patronimicul titularului.

La fel, Decizia Curții Constituționale nr.22 din 11 decembrie 2013 privind sistarea procesului pentru controlul constituționalității unor prevederi din articolul 3 alin. (6) și alin. (7) din Legea nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în redacția Legii nr. 187 din 11 iulie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(sesizarea nr. 36a/2013), statuează că problema abordată în sesizare nu face resortul jurisdicției constituționale, deoarece dreptul care se consideră a fi violat prin modificările operate la art. 3 alin. (6)-(7) din Legea nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, și anume restrângerea dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a folosi patronimicul în limba lor maternă, este cuprins într-o altă lege.

La fel, în decizie se menționează că Legea nr. 382-XV din 19 iulie 2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor constituie o lege specială. Potrivit Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală. Faptul că dreptul de transcriere a patronimicului a fost exclus din Legea nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994 prin Legea nr. 187 din 11 iulie 2012 nu face inoperabil același drept conținut în Legea nr. 382-XV din 19 iulie 2001 și, ca urmare, obiectul sesizării nu ridică probleme de constituționalitate.

Conform notei informative care însoțește proiectul, autorii argumentează această inițiativă legislativă, în mod particular, prin faptul că excluderea patronimicului din actele de identitate ale reprezentanților minorităților naționale încalcă dispozițiile art.11 din Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale.

Astfel, art. 11 alin. 1 din Convenția-cadru prevede următoarele:

„1. Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi numele (patronimul) și prenumele său în limba minoritară, precum și dreptul la recunoașterea oficială a acestora, în conformitate cu modalitățile prevăzute în sistemul lor legal.”

În acest context, precizăm faptul că nivelul de respectare de către Republica Moldova a Convenției-cadru, inclusiv a dispozițiilor art.11, a fost evaluat în cadrul Opiniei IV asupra Republicii Moldova a Comitetului Consultativ al Consiliului Europei privind Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (nr. de referință: ACFC/OP/IV(2016)004. Data adoptării: 25 mai 2016, data publicării: 7 februarie 2017).

Cu privire la îndeplinirea de către Republica Moldova a dispozițiilor art.11 din Convenție, Comitetul Consultativ a emis următoarea recomandare:

„Recomandarea 66. Comitetul Consultativ îndeamnă autoritățile să ia toate măsurile necesare, inclusiv prin dezvoltarea unui cadru legislativ coerent, pentru a asigura ca persoanelor care aparțin minorităților naționale să li se recunoască oficial numele lor personale în limbile minoritare, inclusiv în documentele lor de identitate, în conformitate cu art.11 din Convenția-cadru. În mod specific, Comitetul solicită autorităților să asigure respectarea standardelor internaționale privind transliterarea și transcrierea numelor, utilizând în deplină măsură la folosirea diacriticelor posibilitățile tehnologice contemporane.”

În conformitate cu procedura stabilită, Republica Moldova a prezentat poziția sa oficială cu privire la recomandările Comitetului Consultativ, formulate în Opinia IV (Comentariile autorităților moldovenești pe marginea Opiniei IV

asupra Republicii Moldova a Comitetului Consultativ privind Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, nr. GVT/COM/IV (2017)001, data publicării de către Consiliul Europei: 7 februarie 2017).

Conform poziției oficiale a Republicii Moldova expuse în comentariile menționate mai sus, lipsa rubricii „patronimic” în actele de identitate moldovenești nu reprezintă o încălcare a art.11 din Convenție. În mod particular, documentul înaintat de Republica Moldova cuprinde următoarele.

1) Modelele noi ale buletinelor de identitate și ale permiselor de ședere moldovenești au fost elaborate în strictă conformitate cu recomandările Instrucțiunilor tehnice ale Organizației Internaționale a Aviației Civile (Doc 9303 ICAO).

2) Potrivit opiniei Comisiei Republicane pentru Reglementarea și Ocrotirea Onomasticii Naționale, precum și a Institutului de Filologie al Academiei de Științe al Republicii Moldova, formula onomastică națională a poporului moldovenesc urmează modelul romanic: prenume plus nume de familie. Patronimul sau patronimicul (numele patronimic) în spațiul romanic înseamnă nume pe care îl poartă (după tată) toți membrii unei familii, adică „nume de familie”. Din punct de vedere etimologic, patronim semnifică „numele (de familie) al tatălui”.

3) Revenirea la varianta de scriere a datelor cu caracter personal în buletinele de identitate în limba rusă, pentru a indica corect patronimicul persoanei de origine rusă conform onomasticii ruse, care constituie doar una dintre limbile minoritare vorbite pe teritoriul Republicii Moldova (potrivit Registrului de stat al populației, în Republica Moldova se atestă peste 150 de etnii), aduce atingere dreptului reprezentanților celorlalte minorități naționale de a utiliza numele și prenumele (patronimicul) în forma acceptată în limba lor maternă și distonează cu principiile privind garantarea drepturilor minorităților naționale, precum și cu principiul egalității tuturor cetățenilor în fața legii, consfințite în art.10 și 16 din Constituția Republicii Moldova.

4) Potrivit prevederilor pct.12 din Regulamentul privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125 din 18 februarie 2013, datele cu caracter personal ale cetățenilor Republicii Moldova în actele de identitate se înscriu din certificatele de stare civilă. Prin Hotărârea nr.28 din 30 mai 2002 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă și din Legea nr.382-XV din 19 iulie 2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională sintagma „...și limba rusă” din art.5 alin. (4) din Legea nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă. Ca urmare a modificărilor operate în acest sens în actul legislativ enunțat, întocmirea actelor de stare civilă, precum și înscrierea mențiunilor se efectuează numai în limba de stat. În certificatele de stare civilă eliberate în prezent nu se înscrie patronimicul titularului.

Prin urmare, la luarea unei decizii privind modificarea cadrului legal existent urmează a fi luată în considerare poziția oficială a Republicii Moldova referitoare la problema dată.

Subsidiar, atenționăm că argumentele expuse de inițiatorii proiectului nu reflectă problemele ce reclamă necesitatea intervenției normative cu referință la o statistică a cazurilor de înregistrare a încălcărilor drepturilor minorităților naționale de a utiliza patronimicul.

De asemenea, soluțiile legislative propuse de autorii proiectului nu conturează impactul noilor reglementări din Legea nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte asupra societății, în special asupra drepturilor și intereselor tuturor cetățenilor Republicii Moldova, precum și a apatrizilor și cetățenilor străini, subiecți ai legii menționate.

Complementar, atenționăm că în nota informativă nu este reflectat impactul economic al noilor reglementări, or introducerea unor noi date obligatorii în actele de identitate din sistemul național de pașapoarte va necesita eventual modificarea actelor de stare civilă.

În același context, intenția legislativă este criticată și sub aspectul armonizării pașapoartelor în relațiile internaționale, care prezintă o importanță deosebită în materie de securitate.

Prin urmare, având în vedere raționamentele enunțate, Guvernul nu susține proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ №228

от 12 марта 2018 г.

Кишинэу

Об утверждении Отзыва на проект закона о внесении изменений и дополнений в Закон № 273-ХІІІ от 9 ноября 1994 года об удостоверяющих личность документах национальной паспортной системы

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить и предоставить Парламенту Отзыв на проект закона о внесении изменений и дополнений в Закон № 273-ХІІІ от 9 ноября 1994 года об удостоверяющих личность документах национальной паспортной системы.

Премьер-министр

ПАВЕЛ ФИЛИП

Контрасигнуют:

Министр внутренних дел

Александру Жиздан

Министр юстиции

Александру Тэнасе